

برنامه ریزی کالبدی و نظام عملکردی فضاهای شهری تاریخی بارویکرد شکل گیری و ارتقای تعاملات اجتماعی ، نمونه موردی: خیابان لاله زار

سعید فرجی (دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس)^۱، علی یزدانی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، گروه شهرسازی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

Email: faraji.1979@yahoo.com.

۲- عضو هیات علمی، گروه شهرسازی، واحد رباط کریم، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، Email: Aliyzi165@yahoo.com.

چکیده

امروزه نقش فضاهای شهری، یا به عبارتی فضایی که در آن تعاملات اجتماعی شهروندان شکل گرفته و فرهنگ جامعه در بستر آن ارتقاء می یابد، به موضوع بسیار مهمی تبدیل گردیده است، و این مهم از دیدگاه پژوهشگران و متخصصان و برنامه ریزان شهری پنهان نمانده و به روشهای مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است. فضای شهری تلفیقی از توده و فضا می باشد که جز در صورت حضور انسان و فعالیت های او، در مرز توده و فضا باقی می ماند و نه نشانگر تمدن، که تنها باقیمانده ایی تاریخی یا باستانی از تمدن را به تصویر خواهد کشید. در واقع فضای شهری عینیتی است برخاسته از تلفیق روابط اجتماعی، در بستری کالبدی و پدیده ایی است سازمان یافته از اطلاعاتی که در صور مختلف فرم، عملکرد و معنا، تجلی می یابد و بستر شکل گیری و ارتقاء زندگی اجتماعی یک جامعه و نیز بیانگر فرهنگ و شیوه شهرنشینی یک تمدن می باشد. از این رو اهمیت کیفیت و مطلوبیت یک فضای شهری تا حدی است که از آن بعنوان یکی از مهمترین سنجه های توسعه یافتگی و قابلیت زندگی در شهرها یاد می گردد. چرا که در این فضا است که فرهنگ از طریق فعالیت ها و ارتباطات انسانی به جریان در می آید و ارزشها و سنت های همزیستی را عینیت می بخشد. لذا در پژوهش حاضر، و در راستای هدف اصلی تحقیق به تفصیل به بیان مبانی نظری و مفاهیم فضای شهری و نیز معرفی اصول و شاخص های موثر بر شکل گیری و ارتقاء تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری پرداخته، و با استفاده از روش های مورد اشاره اقدام به جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل توصیفی و منطقی و آماری یافته های حاصل از تحقیق در خصوص نمونه مورد مطالعه نموده، و در پایان با توجه به نتایج حاصله، به جمع بندی و ارائه سیاست ها و راهبردهای منطقی و تحقق پذیر با هدف احیاء دوباره نظام کالبدی و عملکردی خیابان لاله زار به عنوان یک فضای شهری تاریخی با سطح مطلوبی از تعاملات اجتماعی و روابط پایدار شهروندی پرداخته خواهد شد.

واژه های کلیدی: برنامه ریزی، کالبدی، فضای شهری، تعاملات اجتماعی، خیابان لاله زار

۱- مقدمه

وقتی سخن از شهر به میان می آید، در واقع صحبت از مکانی است که بالاترین حد از تمرکز قدرت و فرهنگ یک اجتماع را در خود جای داده است و در واقع مکان تبلور وسیع ترین شبکه های ارتباط اجتماعی، جایی که تعلق به آن و اهالی آن بودن، نوعی هویت شناختی برای خود به ارمان می آورد. شهرها، عرصه ای برای گردهم آمدن و پذیرش نوعی از عضویت اجتماعی در راستای سازندگی بعد اجتماعی هستند. آنچه که بعنوان میل به بودن و پیوند با دیگران و نیاز به تعامل با یکدیگر،